

POSTANOWIENIE

27 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

na posiedzeniu niejawnym 27 listopada 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa H.B.

przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie Warmińsko-Mazurskiemu w Olsztynie
o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej H.B.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku

z 19 maja 2023 r., I ACa 1427/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. zasądza od powódki na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii
Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 5 400 (pięć tysięcy
czterysta) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego
z odsetkami, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w
spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas po upływie tygodnia
od dnia doręczenia odpisu niniejszego orzeczenia powódce do
dnia zapłaty.**

A.G.

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących

rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 19 maja 2023 r. (sygn. akt I ACa 1427/22) pełnomocnik powódki – H. oparł wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przesłance określonej przez art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Skarżąca powołując tę przesłankę stwierdziła, że w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, to jest - art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. w związku z ustaleniem początkowej daty biegu odsetek ustawowych. Dla wykazania, iż wskazane rozbieżności istotnie mają miejsce skarżąca powołała liczne orzeczenia Sądu Najwyższego oraz Sądów Apelacyjnych, które, jak podkreśliła, w całkowicie odmienny sposób traktują zagadnienie dotyczące określenia początkowego terminu płatności odsetek ustawowych, co w konsekwencji doprowadziło do wykształcenia się kilku stanowisk orzeczniczych. Na tę okoliczność zwrócił także uwagę, rozpoznający w drugiej instancji sprawę powódki, Sąd Apelacyjny w Białymstoku. W konsekwencji, zdaniem skarżącej, konieczne jest przeprowadzenie ostatecznej wykładni art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c., gdyż wobec różnych możliwości interpretacji tych przepisów, w sprawach sądowych zapadają skrajnie odmienne rozstrzygnięcia, co nie jest zgodne z interesem wymiaru sprawiedliwości.

Odnosząc się do powołanej przez skarżącą przesłanki określonej przez art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. należy zauważyć, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, iż oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), wymaga wykazania, iż określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje

wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (podając przedmiot i dane identyfikujące orzeczenia). Rozbieżności w orzecznictwie powinny dotyczyć różnych spraw, a nie jednej, w której orzekające sądy powszechne mają odmienne poglądy na sprawę. Skarżącego obciąża obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 czerwca 2019 r., V CSK 613/18 i powołane tam orzecznictwo). W konsekwencji, potrzeba wykładni przepisów prawnych występuje, jeżeli co do konkretnego przepisu prawnego brak jednolitej lub utrwalonej judykatury, a zwłaszcza orzecznictwa Sądu Najwyższego, albo przyjęta i dominująca wykładnia jest oczywiście błędna lub kontrowersyjna. Skarżący powinien bądź wskazać argumentację przemawiającą za zmianą dotychczasowej wykładni, bądź dowieść, że dany przepis prawny, chociaż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wyjaśnienia i powinien zostać zinterpretowany przez Sąd Najwyższy.

Konfrontując zaprezentowaną przez skarżącą argumentację dla wykazania przesłanki z art. 398 § 1 pkt 2 k.p.c., z utrwalonymi w orzecznictwie Sądu Najwyższego wymogami odnośnie do tej przyczyny kasacyjnej, należy stwierdzić, że skarżąca nie wykazała, aby zachodziła ponowna potrzeba wykładni art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. z uwagi na konieczność jednoznacznego określenia początkowej daty biegu odsetek ustawowych. Powódka wprawdzie przywołała szereg orzeczeń, tak Sądu Najwyższego, jak też sądów apelacyjnych, to uszło jej uwagi, że większość tych rozstrzygnięć dotyczy zasadniczo odmiennych stanów faktycznych niż ustalony przez Sąd Apelacyjny w Białymstoku. Nadto należy zauważyć, że chociaż w orzecznictwie zauważalna jest różnorodność stanowisk odnośnie do wskazywania daty, od której należy liczyć należne poszkodowanemu odsetki (w rachubę wchodzi bowiem trzy możliwości: dzień wezwania dłużnika przez poszkodowanego do zapłaty odszkodowania; dzień wyrokowania oraz, jako trzecia opcja - uwzględnienie tzw. „mechanizmu korygującego”, zapobiegającego bezpodstawnemu wzbogaceniu się poszkodowanego), to wiodące jest

zapatrywanie, wedle którego, jeżeli wysokość odszkodowania jest ustalona na podstawie cen z daty wyrokowania, to również od tej daty należą się wierzycielowi odsetki – zob. np.: wyroki Sądu Najwyższego: z 14 października 2016 r., I CSK 685/15; z 22 stycznia 2014 r., III CSK 98/13; z 17 czerwca 2010 r., III CSK 308/09; z 4 lutego 2005 r., I CK 569/04; z 8 maja 2003 r., II CKN 66/01; z 27 marca 2001 r., IV CKN 297/00; z 10 lutego 2000 r., II CKN 725/98, OSNC 2000, nr 9, poz. 158 oraz uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 6 września 1994 r., III CZP 105/94, OSNC 1995, nr 2, poz. 26. Generalnie w uzasadnieniu tego stanowiska podnosi się m.in., iż wyrok ustalający odszkodowanie według cen z chwili wyrokowania ma charakter kształtujący. W konsekwencji dopiero od chwili określenia wysokości odszkodowania przez sąd możliwe jest obarczenie dłużnika negatywnymi skutkami prawnymi wynikającymi z art. 481 § 1 k.c. za spełnienie tak określonego świadczenia z opóźnieniem. Innymi słowy, chwilą wymagalności roszczenia, którego wysokość zostaje ustalona według cen z chwili orzekania, jest dzień wyrokowania. Od chwili ustalenia odszkodowania w konkretnej kwocie można mówić o opóźnieniu się dłużnika z zapłatą odszkodowania określonego według cen z tej chwili i w konsekwencji, dopiero od tej chwili można zasądzić od niego odsetki za opóźnienie. Zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie za okres wcześniejszy (przed dniem wyrokowania) można rozważać tylko sytuacji, w której z dokonanych w sprawie ustaleń wynika, że wysokość zasądanego świadczenia pieniężnego, od którego należą się odsetki, była aktualna nie tylko na chwilę wyrokowania, ale także w okresie poprzedzającym datę wyrokowania sądu, gdy wezwano dłużnika o zapłatę tej kwoty. W przeciwnym przypadku może dojść do uprzywilejowania wierzyciela, który może osiągnąć podwójną korzyść – zarówno przez waloryzację świadczenia przez ustalenie jego wysokości według cen z chwili wyrokowania oraz przez zasądzenie odsetek, które pełnią też funkcję zmierzającą do zapobieżenia skutkom spadku wartości świadczenia pieniężnego, za okres poprzedzający tę datę. Zastosowanie przepisów, których potrzebę wykładni dostrzega skarżący, jest silnie determinowana też konkretnymi okolicznościami faktycznymi, w których aktualizuje się potrzeba ich zastosowania. Z wyroku zaskarżonego skargą kasacyjną wynika, że odsetki zostały zasądzone także za okres poprzedzający datę wyrokowania przez Sąd pierwszej instancji, ale od chwili,

gdy na podstawie opinii biegłego przeprowadzonej w sprawie wynikała wysokość świadczenia należnego powódce w dacie poprzedzającej chwilę wyrokowania. Sąd drugiej instancji jednoznacznie też stwierdził w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że w sprawie nie wykazano, aby tak ustalone świadczenie (odszkodowanie) było zasadne w okresie wcześniejszym (we wrześniu 2017 r). W efekcie należy stwierdzić, że skarżąca nie wykazała, aby w ustalonym stanie faktycznym aktualizowała się przesłanka określona w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. - potrzeba wykładni art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c.

Trzeba również wskazać, że nie zachodzi nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę – w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3, w zw. z art. 99, w zw. z art. 108 § 1, w zw. z art. 398²¹ oraz w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przy uwzględnieniu § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2023 r., poz. 1964) oraz w zw. z art. 32 ust. 3 ustawy z 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn. Dz.U. z 2024 r., poz. 1192).

[SOP]

r.g.